

Editorial

Είναι ίσως παράδοξο, αλλά η άνοδος της δημιουργικής βιομηχανίας τη δεκαετία του '70 δεν μπορεί να αποδοθεί απλώς σε μια διάθεση επιχειρηματικότητας. Αντιθέτως, πήγασε από μια μαζική επιθυμία του κοινού για πρόσβαση και συμμετοχή στην ποπ κουλτούρα – μια επιθυμία ακόρεστη και σίγουρα μεγαλύτερη από την προσφορά. Σημαντικές μορφές του τομέα του πολιτισμού τόσο στη χώρα τους όσο και διεθνώς, όπως ο André Malraux και ο Krzysztof Przewalski, είχαν τονίσει ότι «το να μην ασχολούμαστε με αυτόν τον εμπορικό τομέα [...αποτελεί δείγμα] ελιτισμού και ανευθυνότητας» (O'Connor 2011: 27 δική μας μετάφραση) και είχαν αναλάβει πολιτικές πρωτοβουλίες προκειμένου να αλλάξουν την κατάσταση. Εκείνη την εποχή, η τεχνολογία είχε καταστήσει δυνατή τη συσσώρευση, αποθήκευση και κατανάλωση μουσικής και εικαστικών τεχνών σε πρωτόγνωρο βαθμό, ενώ ταυτόχρονα είχε αυξηθεί πολύ και η συμμετοχή σε ζωντανά δρώμενα και θεάματα. Έτσι εδραιώθηκε η δημιουργική βιομηχανία. Παρουσιάζοντας τον πρώτο χάρτη πολιτισμικής και δημιουργικής βιομηχανίας, η Γενική Διευθύντρια της UNESCO, Ιρίνα Μποκόβα (Bokova 2015: 5), εκτίμησε πως αυτή αντιστοιχεί σε «2,250 δις. δολάρια και σχεδόν 30 εκατομμύρια θέσεις εργασίας παγκοσμίως [...ενώ παίζει] πρωταγωνιστικό ρόλο στην οικονομία των ανεπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων χωρών» (δική μας μετάφραση). Οι επιπτώσεις όσον αφορά τη μετάφραση ήταν και παραμένουν τεράστιες. Αφενός, χάρη (και) στη μετάφραση, η παγκοσμιότητα και η τοπικότητα αποτελούν συστατικά στοιχεία των σημερινών πολιτιστικών προϊόντων και διαδικασιών. Αφετέρου, η ίδια η μετάφραση ως έννοια και ως διαδικασία έχει απελευθερωθεί και διευρυνθεί ώστε να συμπεριλαμβάνει πιο δημιουργικές μορφές μετασχηματισμών.

Αυτό το τεύχος, που επιμελείται και προλογίζει ο Διονύσης Καψάσκης, δίνει μια γεύση του πολυδιάστατου ρόλου της μετάφρασης κατά τον 21^ο αιώνα. Το τεύχος ανοίγει με τη συνέντευξη που έλαβε η Zoe Moores από τον Don McIntyre σχετικά με την επιρροή της μετάφρασης και του υποτιπλισμού στο ύφος. Το επόμενο άρθρο περιλαμβάνει την οπτική μίας επαγγελματία στο χώρο της μεταδημιουργίας (transcreation) (Benetello). Στη συνέχεια, το τεύχος φιλοξενεί ένα ευρύ φάσμα μεταφραστικών παρεμβάσεων: μεταδημιουργία (Sidiropoulou· Morón και Calvo), διασκευή/προσαρμογή ταινιών, τραγουδιών και ηλεκτρονικών παιχνιδιών ως δημιουργικές διαδικασίες (Perdikaki· Dong και Mangiron· Mus), μετάφραση άλλων μορφών τέχνης (Liao· Deganutti, Parish και Rowley· Cabrera) και προσβασιμότητα παραστάσεων (Di Giovanni· Zabrocka). Επίσης, στο τεύχος αυτό θα βρείτε βίντεο με συνεντεύξεις από τους Grzegorz Pawlowski και Marek Galewski, οι οποίοι αναλύουν τις συνθήκες εργασίας των μεταφραστών και των διερμηνέων στην Πολωνία, ενώ ο David Katan ερευνά την αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτισμού και μετάφρασης.

Καλή ανάγνωση και θέαση!

Lucile Desblache

Μετάφραση: Χρήστος Παπαδημητρίου και Λεμονιά Χαραλαμπίδου

Παραπομπές

Bokova, Irina (2015). *Cultural Times. The First Global Map of Cultural and Creative industries*,
http://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/cultural_times_the_first_global_map_of_cultural_and_creative_industries.pdf (consulted 23.10.2017)

O'Connor, Justin (2011). "The cultural and creative industries: A critical history." *Ekonomiaz* 78 (3), 25-45.